

Загальна інформація про ІХ Теріошколу «Методики обліку теріофауни»: ідеї, задачі, програма

Інформація про ІХ Теріошколу

Інформаційний лист від Оргкомітету ІХ Теріошколи, датований 18 березням 2002 р., був адресований усім потенційним учасникам школи-семінару від кількох установ, серед них — Українське теріологічне товариство НАН України, Український державний лісотехнічний університет, Природний заповідник «Розточчя», Національний аграрний університет, Львівський національний університет ім. Івана Франка, Інститут екології Карпат НАН України, Державний природознавчий музей НАН України, Інститут зоології НАН України.

Школа «Методики обліку теріофауни» спланована на базі природного заповідника «Розточчя» (Львівська область). В запрошенні відзначено:

Загальна інформація. ІХ Теріологічна школа, для участі у якій запрошуюються теріологи, що ведуть моніторингові дослідження у природних і біосферних заповідниках, національних природних парках та на біологічних стаціонарах, присвячена темі «Методики обліку теріофауни». Особливістю цьогорічної Школи буде велика кількість польових занять та екскурсій з демонстрацією облікових ліній та ділянок.

Термін та місце проведення. Школа проходитиме протягом одного робочого тижня з понеділка 7 до суботи 12 жовтня на базі Природного заповідника «Розточчя», що в 24 км на захід від Львова (сmt. Івано-Франкове, Яворівського р-ну, Львівської обл.). Робота школи відбуватиметься в залі засідання ПЗ «Розточчя» (вул. Січових Стрільців 7). Заповідник розташований в межах Українського Розточчя, тут проходить частина Головного Європейського вододілу між басейнами річок Чорного і Балтійського морів. Місцевість лісова, серед лісів району найпоширенішими є букові, дубові та дубово-соснові ліси.

Головні теми ІХ Теріологічної Школи: ● Методики обліку дрібних ссавців (мікромамалій): пастко-лінії, пелетки тощо. ● Методики обліку кажанів та дендрофільних видів ссавців. ● Дистанційні методики обліку теріофауни: звукова та ультразвукова детекція. ● Методики обліку мисливських видів ссавців та проблеми подвійного обліку. ● Анкетування, статистична обробка результатів та їх достовірність. ● Засідання робочих груп, у т.ч. групи "HELP" з проблем моніторингу великих хижих ссавців.

Традиційні розділи Школи: ● Проблеми обліків теріофауни: доповіді фахівців з демонстрацією методів обліку ссавців (просимо всіх взяти із собою

слайди, відеофільми, зняття для обліку тварин, програмне забезпечення).

- Чергова акція “Європейська Ніч кажанів 2002 в Україні” та Польовий практикум з детекторного обліку кажанів (планується також відвідання Страдецької печери).
- Польовий практикум з обліку норних видів ссавців (заплановано відвідання борсучих колоній та нір лисиць) та Польовий практикум з обліку мисливської теріофауни (відвідування мисливського господарства “Майдан”).
- Екскурсія по заповідних ділянках району проведення школи (екскурсія Головним Європейським вододілом, до Крехівського монастиря та Жовківського архітектурно-меморіального комплексу).
- Доповіді теріологів щодо основних напрямків їх досліджень (не забудьте взяти з собою слайди та фотографії, що розповідають про Ваші заповідники та стаціонари, експедиції та колег).
- Огляд теріологічних публікацій у науковій періодиці та представлення нових статей і видань (просимо не забути взяти відбитки своїх статей будь-якої давнини).
- Конкурс студентських та аспірантських праць, присвячених вивченню теріофауни, що захищені в останні 5 років (1998–2002 рр.). Повідомлення про намір взяти участь у конкурсі надсилати за адресою Оргкомітету; праці на конкурс необхідно привезти на Школу особисто або передати за однією із адрес організаторів). На учасників конкурсу чекають призи.

Транспорт. У Львові збір учасників відбуватиметься у понеділок 7 жовтня біля церкви Св. Анни (Старі міські каси), куди від залізничного вокзалу прямує трамвай №6 (дві зупинки до театру ПРИКВО). Тут від 7:00 до 12:00 на Вас чекатимуть члени Оргкомітету. Переїзд до заповідника Розточчя: від вул. Шевченка маршрутним таксі Львів–Новояворівськ або Львів–Яворів чи будь-яким автобусом, який рухається у напрямку Яворова. Вартість проїзду 2 грн. Вийти в Івано-Франковому на зупинці «Меблевий комбінат» і пройти за напрямом руху автобуса до повороту дороги на Жовкву (праворуч). Садиба заповідника розташована за рибгоспом на вул. Січових Стрільців, 7.

Організація побуту. Традиційна пора проведення Теріологічної Школи — золота осінь. У цей час на Розточчі стоїть тепла сонячна погода, ночі прохолодні. Радимо мати зручний одяг для екскурсій та теплий одяг для вечірніх прогулянок. Учасники семінару будуть розміщені в електрифікованих будинках бази УкрДЛТУ з укомплектованими спальними місцями (просимо всіх мати свою постільну білизну або спальники). Будинки не опалюються. Їжу готуватимуть централізовано. Проживання буде безкоштовним, харчування за мінімальними цінами.

Матеріали Школи. На Школі будуть представлені останні збірки наукових праць Школи. Планується представлення поновлених версій наступних матеріалів: ● кожний учасник після сплати оргвнеску отримає папку з програмою та ідентифікатор, а також альфа-версію поточного Теріологічного бюлетеню з усіма матеріалами школи. ● просимо всіх надіслати до 10 вересня анотацію Вашого виступу, презентації, акції тощо обсягом до 600 знаків та довідку про себе (до 200 знаків). *Надсилати на адресу <novitates@yahoo.com>.* ● До початку роботи 9-ї школи буде підготовлено Бюлетень «Novitates

Theriológicae 7» (стисла версія), що включатиме інформаційні матеріали школи, а також збірник наукових праць теріошколи, виданих як окремий випуск «Вісника Львівського університету». За підсумками школи на основі препринтної версії «*Novitates Theriológicae 7*» буде підготовлено його кінцеву версію, що включатиме методичні розробки учасників Теріошколи щодо обліку ссавців.

Праці Теріологічної школи. На Школі буде представлено нові теріологічні видання, зокрема: ● матеріали VIII Міжнародної Теріологічної школи-семінару «Ссавці відкритих просторів» (Вісник Луганського університету, 2002), ● Збірник «Міграційний статус кажанів в Україні» (в серії випусків Бюлетеню «Теріологічні новини» – «*Novitates Theriológicae 6*»), ● проект книги «Кажани України: керівництво до польових досліджень» (Праці Теріологічної Школи, випуск 3), збірник «Хохуля (*Desmana moschata*) в басейні Сіверського Дінця» (Праці Теріологічної Школи, випуск 4), ● видання-препринти школи 1990 року «Динаміка популяції ссавців» (близько 10 випусків).

Програма ІХ Теріологічної школи

ІХ Міжнародна теріологічна школа-семінар «Методики обліку теріофауни» (Розточчя) триватиме 6 днів, 7–12.10.2002 року. З них перший день — організаційний, останній — день роз'їзду, тобто основна робота триватиме повні 4 дні (по суті 4 повні доби з перервами на сон і харчування).

День перший (понеділок)*

1–1. Заїзд і реєстрація (10⁰⁰–13⁰⁰). ● Реєстрація учасників. ● Поселення учасників. ● Збір пропозицій до програми школи та тем круглих столів. ● Формування робочих груп.

1–2. Вітання і представлення учасників (14⁰⁰–18⁰⁰). ● Вітання учасникам школи (О. Данчук, Й. Царик, Р. Угляр та ін.) ● З історії Теріологічної школи (І. Загороднюк). ● Виступи почесних гостей школи (див. список учасників). ● Узгодження програми школи та задач робочих груп, тем круглих столів (І. Дикий). ● Знайомство із заповідником Розточчя — відвідання Музею природи, урочища Королева гора (Г. Стрянець та ін.).

1–3. Вечір регіональних презентацій (19⁰⁰–22⁰⁰). ● Знайомство учасників. ● Інформаційний ярмарок.

День другий (вівторок)

2–1. Методики обліків дрібних ссавців (О. Кондратенко, Н. Кобинець) (10⁰⁰–13⁰⁰). ● Доповіді. ● Польовий практикум — обліки дрібних ссавців пастко-лініями та канавками.

---

* Щодня «обідня перерва» — 13⁰⁰–14⁰⁰, «вечірня перерва» — 18⁰⁰–19⁰⁰.

2–2. Методики обліків кажанів і дендрофільних ссавців (В. Покин'ячерета, В. Тищенко) (14⁰⁰–18⁰⁰). • Обліки дендрофільних ссавців. • Головні результати роботи Українського центру охорони кажанів (УЦОК) у 2001–2002 рр. • Доповіді за темами досліджень кажанів.

2–3. Ніч кажанів в Україні–2002 (Л. Годлевська, Я. Петрушенко) (19⁰⁰–22⁰⁰). • Засідання Круглого столу УЦОК (докладніше див. окрему сторінку). • Діяльність детекторної мережі. • Польовий практикум — Демонстраційні детекторні обліки кажанів.

День третій (середа)

3–1. Методики обліків мисливської теріофауни (В. Бондаренко, І. Делеган) (10⁰⁰–13⁰⁰). • Анкетування та мисливська статистика. • Обліки за слідами життєдіяльності. • Обліки норних видів. • Достовірність даних і проблема уникнення подвійних обліків. • Статобробка даних.

3–2. Польовий практикум (І. Дикий, Т. Башта) (14⁰⁰–18⁰⁰). • Обліки норних ссавців. • Відвідування борсучих колоній та нір лисиці. • Відвідування Страдецької печери. Демонстрація техніки обліку спелеобіонтних кажанів (Ярослав Петрушенко).

3–3. Відеоінформація (Сергій Гладкевич) (19⁰⁰–22⁰⁰). • Семінар з техніки відеозйомки. • Перегляд слайдів та фільмів про заповідні куточки України.

День четвертий (четвер)

4–1. Польовий практикум з обліків мисливської теріофауни (О. Дзидзюк) (10⁰⁰–13⁰⁰). • Екскурсія у мисливське господарство «Майдан». • Огляд території військового полігону.

4–2. Екскурсії по Розточчю (А. Гузій) (14⁰⁰–18⁰⁰). • Головний Європейський вододіл. • Крехівський монастир (печерний комплекс). • Жовківський архітектурно-меморіальний комплекс.

4–3. Круглі столи групи "HELP" та групи "ABC" (19⁰⁰–22⁰⁰). • Круглий стіл Ініціативної групи "HELP" (С. Жила, М. Шквиря): перспективні напрямки досліджень великих хижих ссавців, розробка проекту Національного плану дій щодо моніторингу та охорони великих хижих. • Круглий стіл групи "ABC" (І. Загороднюк, О. Киселюк): стабілізація української термінології та номенклатури, узгодження списку українських назв ссавців.

День п'ятий (п'ятниця)

5–1. Конкурсні змагання учнів місцевої середньої школи (А. Гузій) (10⁰⁰–13⁰⁰). • Представлення робіт та конкурс. • Нагородження переможців.

5–2. Засідання робочих груп та узгодження їх пропозицій. (10⁰⁰–13⁰⁰). • Обговорення та прийняття робочих версій та проектів резолюцій кожної робочої групи Школи (HELP, УЦОК, GLIS, ABC, VIDEO).

5–3. Конкурс студентських та аспірантських праць (Є. Сребродольська, Б. Кедров) (14⁰⁰–17⁰⁰). • Представлення курсових і дипломних робіт, доповіді. • Нагородження переможців. 5–3. Підведення підсумків школи-семінару. (І. Загороднюк, І. Дикий) (17⁰⁰–19⁰⁰). • Видання праць школи, теріологічний бюлетень. • Прийняття резолюції.

5–4. “IX Міжнародний теріологічний бенкет” (19⁰⁰).

День шостий (субота)

6–1. Від'їзд учасників (після 10⁰⁰).

*Від імені Оргкомітету Школи
Ігор Загороднюк та Ігор Дикий*